

Nastavni materijal 3B

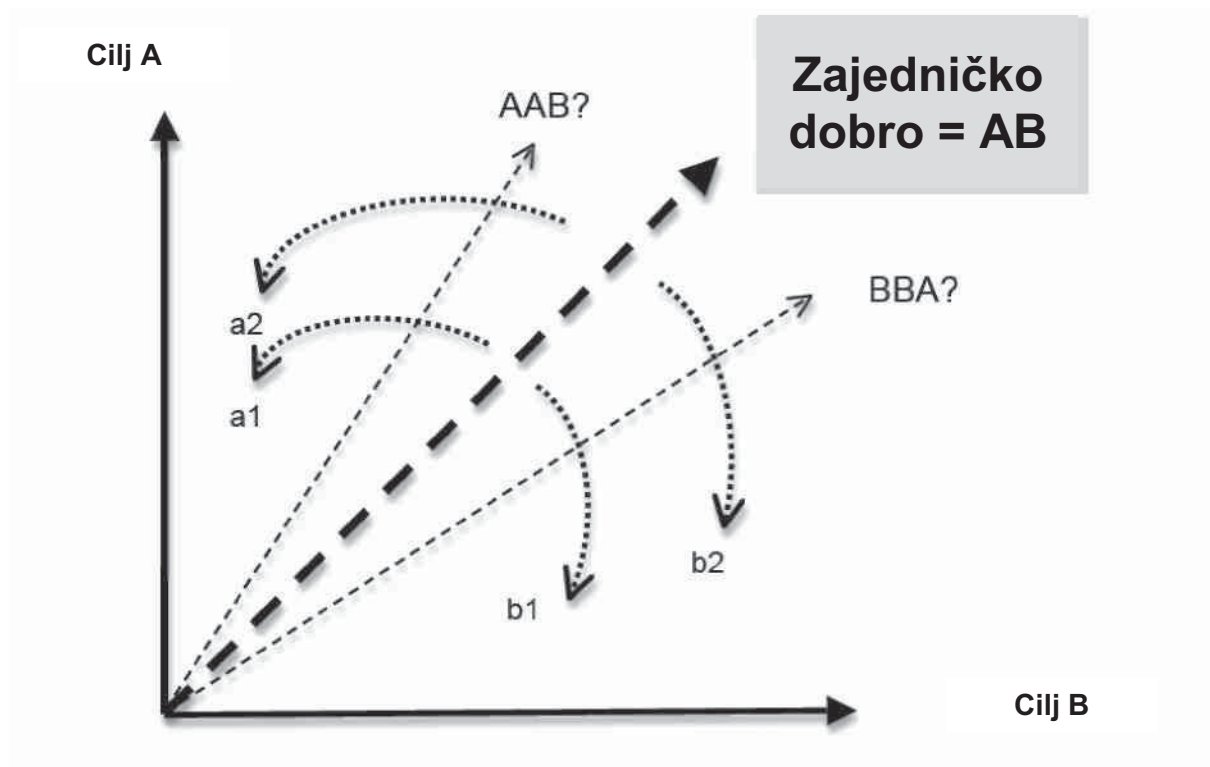
Lekcija: šta je zajedničko dobro?

Ova koncepcija daje osnovne smjernice za analizu. Nastavnik bi trebao prilagoditi predavanje obrazovnim potrebama svojih učenika i kontekstu nastavne jedinice.

U demokratijama se podrazumijeva da niko ne zna sa sigurnošću šta je zajedničko dobro pa stoga moramo zajedno odlučiti šta smatramo da je najbolje za našu zajednicu. U diktaturama je režim taj koji odlučuje šta je zajedničko dobro – to je jedna od velikih razlika između demokratije i diktature.¹²

Svako može i zaista i učestvuje u toj trajnoj raspravi: političke stranke, interesne grupe, mediji, političari i građani pojedinci. U suštini, u tome i jeste bit učešća u demokratiji – raspravljati i konačno odlučiti šta je najbolje za tvoju zemlju (ili svijet u cjelini) i kako se to može ostvariti.

Ova jedinka je zamišljena kao jako pojednostavljeni model postupka donošenja odluka. Započeli smo predlaganjem svojih ideja o zajedničkom dobru – ako razmišljate o svojim prioritetima u ulozi osobe na čelu zemlje, razmišljate o zajedničkom dobru. Sada ste usred procesa formiranja stranaka.

U sljedećoj lekciji međusobno ćete pregovarati o tome možete li ostvariti većinu koja će definisati zajedničko dobro – za sadašnjost.

Ovaj dijagram prikazuje šta se događa u takvom postupku donošenja odluka. Pretpostavimo da se raspravlja o dva osnovna cilja, cilju A i cilju B (to se može povezati s konkretnim ciljevima koje su stranke predstavile). Tri isprekidane strelice prikazuju konačna opredjeljenja koja stranke zagovaraju – neke žele dati prednost cilju A (varijanta AAB), druge cilju B (varijanta BBA). To su različite ideje o kojima treba razgovarati. Svaka stranka zastupa određeni program koji podržava neke grupne interese u društvu i nudi da uzme u obzir i interese druge strane.

12. Vidi Radni materijal za učenike 3.6 radi iscrpne obrade ovog pitanja.

Stranke stoga pokušavaju uticati na donošenje odluka u njihovom smjeru – a1 i a2 u prilog cilju AAB, s time da stranke b1 i b2 vuku u suprotnom smjeru (BBA).

Koja je mogućnost najbolja kada je riječ o zajedničkom dobru : AAB ili BBA? Ili je to možda ravnoteža prema sredini: AB? Odluka se mora donijeti. Stranke pregovaraju i pokušavaju naći kompromis oko kojeg će se složiti i podržati ga. U demokratijama, kompromis je cijena koju plaćamo za moć. Moć odlučivanja pripada većini. Manjina, ili pojedinci, mogu uticati na odluku valjanim zaključivanjem.

Tako donijete odluke stalni su predmet kritičkog preispitivanja. Odluka možda u nekom trenutku ne služi zajedničkom dobru. Uslovi se mogu promijeniti. Većina se može promijeniti. Dobrim zaključivanjem većina se može uvjeriti da treba mijenjati mišljenje. Demokratska zajednica je zajednica koja uči.

Dodatak (ovaj se dio može ponuditi kao zasebna cjelina)

Na koji je način sve to povezano s ključnim pojmovima ove jedinice - pojmom **različitosti** i pojmom **pluralizma**?

Ostvarujući svoju slobodu razmišljanja i izražavanja, građani - pojedinci stvaraju jako **širok** spektar individualnih stavova o tome što je najbolje za njihovu zemlju. Građani koji su zainteresirani za ostvarivanje svojih ciljeva u praksi organiziraju i priključuju se organizacijama kao što su stranke, interesne grupe, i sl. To je organizirani **pluralizam** (vidi a1, a2, b1, b2 na dijagramu).

Pluralizam promovira takmičenje za sticanje moći i političkog uticaja. Odluka traži da se nekim ciljevima i interesima da prednost, dok se drugi odbacuju. Ponekad je potreban kompromis da bi se ostvarila potrebna većina.

Građani koji ne učestvuju u ovoj igri glasnog i jasnog artikulisanja svojih interesa i stajališta smatrat će se isključenima. Interes sviju je učestvovati u demokratiji.